

แนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้อง กับยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) : การศึกษารายกรณี

ผกาสิริ ไชยคำภา¹ และ ศานิตย์ ศรีคุณ²

¹ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Received 13/05/24 Revised 04/11/24 Accepted 06/11/24

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกัวยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) โดยทำการศึกษาเป็นรายกรณี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 คน คือ ผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกัวยาบ้า และสนใจในการให้ข้อมูล ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา ในการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกัวยาบ้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 2) แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบบันทึกภาคสนาม และ 4) เครื่องบันทึกเสียง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกัวยาบ้า โดยทำเป็นรายกรณี พบว่า ผู้เรียนที่เป็นกรณีศึกษาไม่ได้มีแนวโน้มพฤติกรรมที่จะเกี่ยวข้องกัวยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกัวยาบ้า และสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงตามทฤษฎีระบบเชิงนิเวศวิทยา เช่น มีชุมชนติดกับประเทศเพื่อนบ้านและเป็นพื้นที่ระบาดของยาเสพติด คนในสังคมรอบตัวของผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องกัวยาบ้า ผู้เรียนก็ยังคงมีแนวโน้มพฤติกรรมที่จะเกี่ยวข้องกัวยาบ้า

คำสำคัญ: การศึกษารายกรณี, พฤติกรรม, ยาบ้า, เมทแอมเฟตามีน

Behavioral Trends of Students Whose Parents Are Involved With Methamphetamine: A Case Study

Phakasiri Chaikumpa¹ and Sanit Srikoon²

¹ Student in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

² Lecturer in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

Received 13/05/24 Revised 04/11/24 Accepted 06/11/24

Abstract

This study aims to examine the behavioral trends of students whose parents are involved with methamphetamine using a qualitative case study approach. The target group consisted of two students whose parents were involved with methamphetamine and who voluntarily provided information. The research tools included: 1) personal interview data recording forms, 2) in-depth interview questions, 3) field recording forms, and 4) voice recorders. Data were analyzed using content analysis methods. The findings indicated that the students did not exhibit behavioral tendencies toward drug involvement. However, their environments-characterized by parental involvement with methamphetamine and high-risk surroundings as defined by ecological systems theory-posed significant risks. These environments included proximity to neighboring countries, areas with widespread drug activity, and social networks associated with methamphetamine. Consequently, the students remained at risk of developing behavioral tendencies related to drug involvement.

Keywords: Case study, Behavior, Methamphetamine

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันพบว่า เด็กและเยาวชนยังเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แม้ที่ผ่านมาประเทศไทยสามารถควบคุมการผลิตยาเสพติดได้ แต่ยาเสพติดก็ยังเข้ามาแพร่ระบาดในประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่สูงทำให้เด็กและเยาวชนของโรงเรียนในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะจังหวัดที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยโดยเฉพาะยาบ้ายังคงเป็นปัญหาหลัก มีการแพร่ระบาดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มนักเรียนนักศึกษา และคนว่างงานทั่วประเทศ ปัจจุบันยาบ้าได้ก่อปัญหาทางสังคมมากมายทั้งปัญหาก่ออาชญากรรมและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยที่มีการลักลอบผลิต นำเข้า และจำหน่าย ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ ยาบ้าเป็นสารกระตุ้นประสาทในกลุ่มแอมเฟตามีน ออกฤทธิ์ทำให้ร่างกายตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และลดความอยากอาหาร มีผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดเพิ่มความดันโลหิตและทำให้หัวใจเต้นไม่เป็นจังหวะ การควบคุมสารกระตุ้นประสาทในกลุ่มแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (กองควบคุมวัตถุเสพติด, 2566)

พฤติกรรมเป็นกิริยาอาการที่มนุษย์แสดงออกมาทางกาย วาจา และใจ โดยแสดงออกมาทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งเป็นกิริยาอาการที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบความหมายและสามารถปฏิบัติต่อตนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งกิริยาอาการดังกล่าว มีทั้งผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ มองเห็น หรือไม่สามารถใช้ตาเปล่ามองเห็นได้ แต่สามารถกำหนดได้ด้วยการตีความการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแสดงออกมาเป็นคำพูด กิริยาอาการที่แสดงออกเป็นท่าทาง และการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ (บัญชา จำปารักษ์, 2549) มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกตั้งแต่เกิดจนตาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเลี้ยงดูและอบรมจากครอบครัว หรือในทางตรงกันข้ามอาจสืบเนื่องมาจากการขาดการเลี้ยงดู จึงทำให้มีปัญหามาก (พวงทอง ป้องภัย, 2540)

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory) ของ ยูรี บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Urie Bronfenbrenner) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเชื่อว่า อิทธิพลของสภาพแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาการของเด็ก และเขาได้สร้างข้อสังเกตว่า เด็กจะเปลี่ยนไปตามบริบทที่พวกเขาเติบโตขึ้น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของเด็กกับผู้อื่น ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมก็สามารถมีอิทธิพลต่อเด็ก ทฤษฎีนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner ที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กได้แบ่งออกเป็น 4 ระบบ จากระบบที่ใกล้เคียงที่สุดไปจนถึงระบบที่ไกลที่สุด (Bronfenbrenner, 1995)

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาบ้า โดยทำการศึกษาเป็นรายกรณี ซึ่งนำทฤษฎีระบบนิเวศวิทยามาประยุกต์ใช้ในการประเมินแนวโน้มพฤติกรรมในครั้งนี้ เนื่องจากมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลที่สำคัญและครอบคลุม เพื่อนำมาศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาบ้า

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาบ้า โดยทำการศึกษาเป็นรายกรณี

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ยาบ้า

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาบ้า ดังนี้

พันธุภา กิตติรัตนไพบูล (2542) ได้กล่าวเกี่ยวกับยาบ้าไว้ว่า ยาบ้าเป็นสารเสพติดที่มีสารในกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ มีฤทธิ์ในการกระตุ้นประสาทอย่างแรง ในอดีต พบว่า สารกลุ่มนี้นิยมใช้กันในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน คนขับรถบรรทุก หรือนักเรียนที่ต้องการอ่านหนังสือ เนื่องจากทำให้ตื่นตัว มีเรี่ยวแรง ไม่ง่วงนอน แต่การระบาดในปัจจุบันมีรูปแบบที่เปลี่ยนไป ส่วนใหญ่เสพยาบ้าโดยการสูดดม เพื่อต้องการให้เกิดฤทธิ์ที่พึงพอใจ ความรู้สึกสบาย (Euphoric effect) ยาบ้ามีฤทธิ์ในการเสพติดสูงมาก แต่ในกลุ่มวัยรุ่นหรือผู้เสพมักมีค่านิยมว่า การเสพยาบ้าเป็นเรื่องธรรมดา

ไม่อันตรายมาก และไม่คิดว่าตนเองจะติดได้จึงมีการใช้แพร่หลายมากขึ้นอย่างมาก กลายเป็นปัญหาใหญ่ที่มีผลกระทบทั้งต่อตัวผู้เสพ ครอบครัว และสังคม จึงต้องมีการร่วมมือกันวางแผนจัดการแก้ไขทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ชนิดา พลาณช, วิไล ชินเวชกิจวานิชย์, สมชาย อิศระวานิชย์ และอนุสรณ์ รังสีโยธิน (2544) ได้ศึกษาการออกฤทธิ์ของยาบ้าและยาอี พบว่า เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางเคมีของยาบ้า 175 ตัวอย่าง และยาอี 10 ตัวอย่าง โดยวิธีแกสโครมาโตกราฟีร่วมกับทินเลเยอร์โครมาโตกราฟี บันทึกสี สัญลักษณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง และความหนาของเม็ดยา ตัวอย่างยาบ้าเป็นเม็ดยากลมแบน มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 6.075 ± 0.121 มิลลิเมตร หนา 2.953 ± 0.213 มิลลิเมตร สีและสัญลักษณ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.4) เป็นสีส้ม ด้านหนึ่งเรียบ ด้านหนึ่งมีตัวหนังสือ “ดับเบิลยู” “วาย” ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 3 แบบ คือ “Wy”, “wy” หรือ “w” ยาบ้าเกือบทุกตัวอย่างมีสารออกฤทธิ์เป็นเมทแอมเฟตามีนผสมกับคาเฟอีนในปริมาณ 19.9 ± 4.2 และ 54.6 ± 5.7 มิลลิกรัมต่อเม็ดยา ตามลำดับ พบยาบ้าที่มีเอพิดรีนผสมด้วยเพียง 1 ตัวอย่าง ในปริมาณน้อยมาก และพบยาบ้าที่มีสารออกฤทธิ์เป็นพาราเซตามอล 4 ตัวอย่าง สำหรับตัวอย่างยาอี เป็นเม็ดยากลมแบน ขนาดใหญ่กว่ายาบ้า เส้นผ่านศูนย์กลางยาว 8.848 ± 0.926 มิลลิเมตร หนา 4.761 ± 0.610 มิลลิเมตร มีสัญลักษณ์หลายแบบ ได้แก่ “ดี” & “จี” “อาร์” & “เอ็น” โอเมกา ไนกี้ ยูโร และนกบิน เป็นต้น สารออกฤทธิ์ที่พบมีทั้งเอ็มดีเอ็มเอเดี่ยว และผสมกับสารอื่น

สรุปได้ว่า ยาบ้า หรือ เมทแอมเฟตามีน คือ สารกระตุ้นประสาทชนิดหนึ่งในกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine) มีฤทธิ์ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางตื่นตัว ทำให้เกิดการกระตุ้นทั้งร่างกายและจิตใจ กระปรี้กระเปร่า ลดความรู้สึกเหนื่อยล้า มีเรี่ยวแรงไม่ง่วงนอน ยาบ้ามีลักษณะกลมแบน มีสีและสัญลักษณ์ การเสพยาบ้านั้นสามารถทำได้โดยหลายวิธี เช่น การกลืน การสูดดม หรือการฉีดเข้าเส้นเลือด เป็นต้น

3.2 ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา ดังนี้

บรอนเฟนเบรนเนอร์ คือ บุคคลผู้มีแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการมนุษย์ โดยได้อธิบายถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ และใช้ชื่อทฤษฎีว่ารูปแบบชีวนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์ (Bioecological model of human development) หรือทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา เขาแบ่งบริบทแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นระบบต่าง ๆ ออกเป็น 4 ระบบ ได้แก่ (Bronfenbrenner, 1995)

1) ระบบจุลภาค (Micro-system) คือ ระบบที่ประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมโดยตรง เช่น ครูกับนักเรียนหรือผู้ปกครองกับนักเรียน เป็นต้น

2) ระบบปฏิสัมพันธ์ (Meso-system) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น ผู้ปกครองกับครู เป็นต้น

3) ระบบภายนอก (Exo-system) คือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบทางอ้อมเป็นสิ่งแวดล้อมภายนอก/สถานที่ แต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับ “บุคคล”

4) ระบบมหภาค (Macro-system) คือ ระบบสังคมวัฒนธรรมที่ครอบคลุมทุกระบบ เช่น ระบบเศรษฐกิจ ระบบชาติพันธุ์ ระบบกฎหมาย ระบบการศึกษา เป็นต้น ระบบต่าง ๆ เหล่านี้เองล้วนมีผลต่อการพัฒนาของเด็กทั้งสิ้น

เฮเลน เจ. บูน (Boon, 2006) ศึกษาทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ ภายใต้กรอบแนวคิดพบว่าเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้การรับรู้ของผู้ปกครองและโรงเรียนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเผชิญปัญหาต่าง ๆ โดยทางครอบครัวของนักเรียนและโรงเรียนเป็นบริบทแวดล้อมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ประภาพรณ จูเจริญ (2554) ได้ศึกษาติดตามเด็กติดยาบ้าในชุมชนกองขยะหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กกลุ่มนี้มีลักษณะครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการในทุกด้าน เช่น สิ่งแวดล้อมภายในบ้านและบริเวณชุมชนไม่สะอาด พ่อแม่ เพื่อนบ้านมีการทะเลาะวิวาท ใช้ภาษาหยาบคายเป็นประจำ ครอบครัวมีการใช้สิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ เหล้า ยาบ้า กัญชา และการพนัน ให้เด็กเห็นเป็นประจำ เมื่อเด็กเติบโตก็มีการใช้สิ่งเสพติดเช่นเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงใช้ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ โดย

ดำเนินการนำพ่อแม่ (Parents) แกนนำชุมชน (Community leaders) มาร่วมทำความเข้าใจในปัญหา ร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหา และร่วมป้องกันกลุ่มเสี่ยงและ ติดตามเฝ้าระวังการติดซ้ำ สร้างเครือข่ายแม่ที่มีลูกติดยา (Mother networking for drug dependence) เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ ชุมชนน่าอยู่ พ่อแม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นพุดดี ปฏิบัติต่อกันในสมาชิกครอบครัวดี ใช้เวลาว่างร่วมกัน มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน เลิกใช้สิ่งเสพติด หรือไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า และไม่เล่นการพนัน ต่อหน้าเด็ก ครอบครัวในชุมชนเป็นหนี้้น้อยลง มีทักษะการใช้ชีวิต มีอาชีพมั่นคง เด็กและเยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธสิ่งเสพติดดีขึ้น เกิดภาวะครอบครัวเป็นสุข ชุมชนเป็นสุข สังคมเป็นสุข

ดังนั้นพิจารณาจากทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา ของบรอนเฟนเบรนเนอร์จะสะท้อนได้ว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ชุมชน และสังคม เป็นได้ทั้งปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบ หมายถึงเป็นได้ทั้งปัจจัยส่งเสริมกระตุ้นพัฒนาการทางกาย ใจ และปัญญา หรืออาจเป็นปัจจัยควบคุมพัฒนาการส่งผลให้พัฒนาการล่าช้า มีปัญหาพฤติกรรมและบุคลิกภาพแต่อย่างไรก็ตามเด็กไม่ได้อยู่แต่ในครอบครัวเท่านั้น เด็กต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ที่โรงเรียน สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนมีผลมากต่อพัฒนาการ คุณครูและผู้ดูแลเด็กต้องเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีทักษะในการประเมินติดตามพัฒนาการเด็ก และต้องมีทักษะในการส่งต่อ เชื่อมต่อกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยกันเป็นพลังในการกระตุ้นส่งเสริมปัญญาของเด็ก และเยาวชนจะเปลี่ยนเป็นพลังสร้างสรรค์ พลังแห่งปัญญา นำพาสังคมประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองต่อไป

สรุปได้ว่า ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและมนุษย์ โดยทฤษฎีนี้เน้นถึงบทบาทของปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาของบุคคล ทฤษฎีแบ่งระบบแวดล้อมออกเป็น 4 ระบบ ได้แก่

- 1) ระบบจุลภาค (Micro system) สภาพแวดล้อมใกล้ชิดที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง เช่น ครอบครัวโรงเรียน เพื่อนฝูง
- 2) ระบบปฏิสัมพันธ์ (Meso system) ความสัมพันธ์ระหว่างระบบจุลภาค เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว

3) ระบบภายนอก (Exo system) สภาพแวดล้อมที่บุคคลไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงแต่ส่งผลต่อการพัฒนาของบุคคล เช่น ชุมชน สถานที่ทำงานของผู้ปกครอง

4) ระบบมหภาค (Macro system) วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม นโยบาย และระบบความเชื่อที่ครอบคลุมทุกระบบ

3.3 การศึกษารายกรณี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี ดังนี้

จิรวัดน์ มูลศาสตร์ (2545) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งของ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเริ่มต้นด้วยการดื่มเหล้า เบียร์ ตามด้วยบุหรี่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งอยู่ในช่วงมัธยมต้น ส่วนยาบ้านั้นตามมาภายหลังแต่การเริ่มต้นใช้ก็ไม่แน่นอน ขึ้นกับโอกาสในการพบเห็นและการอยู่รวมกลุ่มกับผู้ใช้ โดยแบบแผนการทดลองใช้คือ มีการรวมกลุ่มกัน (เที่ยวกลางคืน งานเลี้ยง วงเหล้า โดดเรียน ขาดเรียน) มีการพบเห็นจากเพื่อนหรือพี่ที่ใช้อยู่ก่อนแล้ว จากนั้นจึงชักชวนทดลองหรือทดลองเอง มีการใช้ต่อเนื่อง ติดตลามาจากความพึงพอใจและพฤติกรรมกรรวมกลุ่ม สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ โดยเฉพาะยาบ้าแล้วที่สำคัญที่สุด คือ ตนเอง ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ นั้นเป็นผลทางอ้อมมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม/บรรยากาศในโรงเรียน สภาพครอบครัว พฤติกรรมกรรวมกลุ่ม และการที่ได้ตัวมาง่าย ๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการลดหรือหยุดใช้คือ ความตั้งใจของตนเอง การตัดสินใจเลิกใช้ของกลุ่ม พยายามเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่มีการใช้ การหายาบ้าได้ยากขึ้น ไม่มีเงิน การเข้ามาในโรงเรียนของตำรวจและการสุ่มตรวจปัสสาวะ โดยที่ภาพรวมแล้ว ส่วนใหญ่เป็นการใช้เป็นครั้งคราวสลับกับการใช้เป็นประจำเมื่อมีโอกาส ผลกระทบจากการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ นั้นมีน้อยมาก ส่วนกรณียาบ้าจะเห็นผลกระทบทั้งด้านพฤติกรรมและร่างกายในช่วงที่มีการใช้บ่อยขึ้นแต่ก็ไม่พบว่ามีผลผิดปกติหรืออาการทางจิตที่ชัดเจน สำหรับชนิดของสารที่มีการใช้มากในนักเรียนชาย คือ เหล้า บุหรี่ ยาบ้า ส่วนนักเรียนหญิง คือ เหล้า ยาบ้า บุหรี่ เรียงตามลำดับ ด้านการจัดการกับปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการรณรงค์ ให้ความรู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนักเรียนกล่าวว่า ไม่ค่อยสนใจ และเข้าร่วมมากนัก และไม่มีผลต่อการใช้สารเสพติดของตน

พัชชา วงศ์สุวรรณ (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเสพยาบ้าของวัยรุ่น: การศึกษารายกรณี พบว่า

1) ปัญหาที่ทำให้วัยรุ่นเสพยาบ้า คือ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว และปัญหาสิ่งแวดล้อม

2) สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเสพยาบ้า ได้แก่

2.1) สาเหตุจากตัววัยรุ่นเอง ได้แก่ การเป็นคนอ่อนไหวง่าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ใจร้อน วิตกกังวลสูง ย้ำคิดย้ำทำ ขาดความยับยั้งชั่งใจ อยากรู้ อยากลอง มีความรู้สึกขาดความรู้ ความอบอุ่น เรียกร้องความสนใจจากบุคคลรอบข้าง

2.2) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.2.1) การเลี้ยงดูของครอบครัว ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสนใจ ปล่อยปละละเลยการอบรมเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัว

2.2.2) การเลียนแบบเพื่อนและสิ่งแวดล้อม เพื่อน ๆ ของวัยรุ่นมีการรวมกลุ่มกันเสพยาบ้า โดยเริ่มตั้งแต่ชักชวนให้ทดลองเสพ จนกระทั่งติดไม่สามารถเลิกเสพได้ และบริเวณที่พักอาศัยก็มีแหล่งที่สามารถจะหาซื้อยาบ้าได้ง่าย มีการระบาดของยาเสพติด

3) การเสพยาบ้าของวัยรุ่นลดลงภายหลังได้รับการศึกษารายกรณี วัยรุ่นที่ได้รับการศึกษา ทั้ง 4 คน เข้าใจตนเองมากขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น และมีการเรียนรู้วิธีที่จะหลีกเลี่ยงจากการไปเกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าได้ และสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณีนี้ พบว่า ปัญหาการเสพยาเสพติดของนักเรียนหรือช่วงวัยรุ่น สาเหตุส่วนใหญ่มักจะเกิดจากสภาพแวดล้อมรอบตัวที่มีความเสี่ยงที่จะทำให้พวกเขาเข้าไปเริ่มเสพยาเสพติดได้ง่าย เช่น ครอบครัวไม่ได้เข้มงวด ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัวมีการเลียนแบบเพื่อจะเข้าสังคม มีการชักชวนจากคนรอบข้าง เป็นต้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกัยาบ้า โดยทำการศึกษาเป็นรายกรณี

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา (Case study) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 2 คน คือ ผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) และสนใจในการให้ข้อมูล

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 ผู้วิจัยลงภาคสนามเพื่อสร้างความคุ้นเคยและขอความร่วมมือกับบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา

4.3.2 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

4.3.3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เดือนกุมภาพันธ์ 2567 - เดือนมีนาคม 2567

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

5. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

5.1 กรณีศึกษา เด็กหญิง เอ (นามสมมุติ)

5.1.1 ตอนที่ 1 สภาพการณ์ทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

เด็กหญิง เอ เป็นเด็กหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ณ สถานศึกษาแห่งหนึ่ง เด็กหญิง เอ มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 2 คน คือ คุณยาย และเด็กหญิง เอ เธอไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่ของเธอนั้นได้ไปหางานทำที่ต่างจังหวัด เพื่อส่งเงินมาเลี้ยงดูเธอและคุณยาย สภาพชุมชนเป็นชุมชนที่มีเขตพื้นที่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้าน มีพื้นที่

โดยรอบใกล้กับภูเขาและพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำนา ทำการเกษตร ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

5.1.2 ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าของกลุ่มเป้าหมาย

จากบทสัมภาษณ์ของเด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับยาบ้า เธอได้กล่าวว่า รู้จักและรู้ว่ายาบ้าเป็นสิ่งไม่ดี มีโทษต่อสังคมและต่อตนเอง เพราะทำให้คนเสียสติ คลุ้มคลั่ง เกิดการหลอน ออกอาละวาด ทำให้เกิดการสูญเสียขึ้น และเด็กหญิง เอ ยังได้บอกอีกว่ารู้สึกกลัวยาบ้า

5.1.3 ตอนที่ 3 ความรู้สึกที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า

จากบทสัมภาษณ์ของเด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) ในเรื่องความคิดเห็นต่อผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า เด็กหญิง เอ เธอได้กล่าวว่า เธอรู้สึกว่าเวลาที่เห็นผู้ปกครองของเธอเสพยาบ้า เธอจะรู้สึกไม่ดี ไม่อยากเข้าไปยุ่ง เพราะเธอรู้ว่ายาบ้าเป็นสิ่งไม่ดี

5.1.4 ตอนที่ 4 แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับยาบ้า

ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยการนำทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา มาประกอบการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยวิเคราะห์ตามทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา ของกรณีศึกษา เด็กหญิง เอ (นามสมมุติ)

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory)	เด็กหญิง เอ (นามสมมุติ)
1. ระบบจุลภาค (Micro system) - สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงและใกล้ชิด	ระบบจุลภาคที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ สภาพความเป็นอยู่จากบริบท จากการให้ข้อมูลของเด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) สรุปได้ว่า สภาพบริบทของครอบครัวเธอนั้น เธอได้อาศัยอยู่กับคุณยายเพียง 2 คน ทำให้เธอได้รู้สึกขาดความรักจากผู้เป็นพ่อแม่อยู่ลึก ๆ
2. ระบบปฏิสัมพันธ์ (Meso systems) -	ระบบปฏิสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ ชุมชนและโรงเรียน เนื่องจากเด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) อาศัยอยู่ชุมชนและ

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory)	เด็กหญิง เอ (นามสมมุติ)
สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใกล้ตัวที่ร่วมกันมากกว่า 1 ประเภท	โรงเรียนเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ทางโรงเรียนและชุมชนนั้นก็ให้มีมาตรการที่จะร่วมกันป้องกันปัญหาและแนวโน้มของประชากรในหมู่บ้านและในโรงเรียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติดมากที่สุด ด้วยความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้านที่มีการสอดส่องดูแล ส่วนโรงเรียนก็ได้มีการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา
3. ระบบภายนอก (Exo system) - สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบทางอ้อม	ระบบภายนอกที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ ชุมชน เนื่องจากเด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) อาศัยอยู่ชุมชนเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ชุมชนมีการระบาดของยาเสพติดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีเขตพื้นที่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการขนยาเสพติดข้ามแดน และมีความห่างไกลจากตัวเมืองมาก อีกทั้งครอบครัวของเด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) ได้มีรกรากที่นี่ จึงทำให้เด็กหญิง เอ (นามสมมุติ) อาศัยอยู่ที่นี่โดยจำยอม
4. ระบบมหภาค (Macro system) - สิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายนอกสุด	ระบบมหภาคที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติต่าง ๆ ก็ได้มีมาตราที่กำหนดไว้เพื่อเด็กและเยาวชนทั้งประเทศ

5.2 กรณีศึกษา เด็กหญิง บี (นามสมมุติ)

5.2.1 ตอนที่ 1 สภาพการณ์ทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

เด็กหญิง บี เป็นเด็กหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ณ สถานศึกษาแห่งหนึ่ง เด็กหญิง บี มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน คือ คุณลุง คุณป้า เด็กหญิง บี และน้องของเด็กหญิง บี เธอไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากคุณพ่อของเธอนั้นเสียชีวิต คุณแม่ก็

ไม่ได้อยู่ดูแลเลี้ยงดูเธอ ให้เด็กหญิง ปี และน้องของเด็กหญิง ปี มาอาศัยอยู่กับคุณลุงและคุณป้า ให้คุณลุงและคุณป้าเป็นคนเลี้ยงดูแทน สภาพชุมชนเป็นชุมชนที่มีเขตพื้นที่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้าน มีพื้นที่โดยรอบใกล้กับภูเขาและพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำนา ทำการเกษตร ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

5.2.2 ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าของกลุ่มเป้าหมาย

จากบทสัมภาษณ์ของเด็กหญิง ปี (นามสมมุติ) ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับยาบ้า เธอได้กล่าวว่า เธอขึ้นรู้จักและเคยเห็นยาบ้า เพราะมีผู้ปกครองของเด็กข้างบ้านเธอทำหล่นไว้และรู้ว่าเขาเสฟอีกด้วย และเธอได้บอกว่าการเสฟยาบ้า ทำให้คนเกิดอาการคลื่นไส้เสียสติ ทำให้คนเป็นซึมเศร้า และมีอาการหลอน

5.2.3 ตอนที่ 3 ความรู้สึกที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า

จากบทสัมภาษณ์ของเด็กหญิง ปี (นามสมมุติ) ในเรื่องความคิดเห็นต่อผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า ในครั้งแรกที่สัมภาษณ์นั้น เด็กหญิง ปี ไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลตอบไม่ตรงประเด็น ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปสัมภาษณ์อีกครั้ง ได้ข้อมูลว่า เด็กหญิง ปี เธอไม่ได้รู้สึกกลัวแต่อย่างใด เพราะเธอรู้สึกว่าตนเองเห็นจนชินแล้ว แต่เธอก็รู้ว่ายาบ้าที่ผู้ปกครองของเธอเสพนั่นเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและเป็นสิ่งไม่ดี

5.2.4 ตอนที่ 4 แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับยาบ้า

ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยการนำทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory) มาประกอบการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม โดยวิเคราะห์ตามทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory) ของกรณีศึกษา เด็กหญิง บี (นามสมมุติ)

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory)	เด็กหญิง บี (นามสมมุติ)
1. ระบบจุลภาค (Micro system) - สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงและใกล้ชิด	ระบบจุลภาคที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ สภาพความเป็นอยู่จากบริบท จากการให้ข้อมูลของเด็กหญิง บี (นามสมมุติ) สรุปได้ว่า สภาพบริบทของครอบครัวเธอนั้น เธอได้อาศัยอยู่กับคุณลุง คุณป้า ตัวเธอ และน้องสาว จำนวน 4 คน คุณพ่อของเธอสิ้นชีวิตไป จึงได้ฝากเธอและน้องให้ คุณลุง คุณป้าดูแล เธอนั้นได้กล่าวว่า ยาบ้านนั้นเธอได้เห็นบ่อยเนื่องจากมีผู้เฒ่าที่อยู่ใกล้ตัวเธอ
2. ระบบปฏิสัมพันธ์ (Meso systems) - สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่ร่วมกันมากกว่า 1 ประเภท	ระบบปฏิสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ ชุมชนและโรงเรียน เนื่องจากเด็กหญิง บี (นามสมมุติ) อาศัยอยู่ชุมชนและโรงเรียนเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ทางโรงเรียนและชุมชนนั้นก็ได้มีมาตรการที่จะร่วมกันป้องกันปัญหาและแนวโน้มของประชากรในหมู่บ้านและในโรงเรียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติดมากที่สุด ด้วยความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้านที่มีการสอดส่องดูแล ส่วนโรงเรียนก็ได้มีการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
3. ระบบภายนอก (Exo system) - สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบทางอ้อม	ระบบภายนอกที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ ชุมชน เนื่องจากเด็กหญิง บี (นามสมมุติ) อาศัยอยู่ชุมชนเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ชุมชนมีการระบาดของยาเสพติดเป็นจำนวนมากเนื่องจากมีเขตพื้นที่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการขนยาเสพติดข้ามแดน และมีความห่างไกลจากตัวเมืองมาก อีกทั้งครอบครัวของเด็กหญิง บี (นามสมมุติ) ได้มีรกราก

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological system theory)	เด็กหญิง บี (นามสมมติ)
	ที่นี่ จึงทำให้เด็กหญิงบี (นามสมมติ) อาศัยอยู่ที่นี่โดย จำยอม
4. ระบบมหภาค (Macro system) - สิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายนอกสุด	ระบบมหภาคที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คือ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติต่าง ๆ มีมาตรการที่กำหนดไว้เพื่อเด็กและเยาวชนทั้งประเทศ

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย แนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

กรณีศึกษา เด็กหญิง เอ (นามสมมติ)

เธออาศัยอยู่กับคุณยาย ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เธอรู้ว่ายาบ้าเป็นสิ่งไม่ดี มีโทษต่อสังคมและต่อตนเอง เธอรู้ว่าผู้ปกครองของเธอเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เธอรู้สึกกลัวและไม่อยากเข้าไปยุ่ง แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาบ้าตามทฤษฎีระบบเชิงนิเวศวิทยา (Ecological system theory) กล่าวได้ว่า การที่กรณีศึกษา เด็กหญิง เอ (นามสมมติ) ได้มีสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยง เด็กหญิง เอ (นามสมมติ) ก็ยังคงมีความเสี่ยงตามสภาพแวดล้อมนั้น

กรณีศึกษา เด็กหญิง บี (นามสมมติ)

เธออาศัยอยู่กับคุณลุง คุณป้า และน้องของเธอ เธอไม่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากคุณพ่อของเธอเสียชีวิตและคุณแม่ก็ไม่ได้อยู่ดูแลเลี้ยงดูเธอ เธอกล่าวว่า เธอรู้จักและเคยเห็นยาบ้า เพราะมีผู้ปกครองของเด็กข้างบ้านทำหล่นไว้ เธอรู้ว่ายาบ้าที่ผู้ปกครองของเธอเสพเป็นสิ่งผิดกฎหมายและเป็นสิ่งไม่ดี และเธอไม่ได้รู้สึกกลัวแต่อย่างใด แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาบ้า ตามทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา กล่าวได้ว่า

กรณีศึกษา เด็กหญิง บี (นามสมมุติ) มีสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงตามทฤษฎี แต่เธอได้บอกไว้ว่าเธอจะย้ายไปเรียนโรงเรียนกีฬาประจำของจังหวัดใกล้เคียง ดังนั้นเมื่อเธอไปเรียนสภาพแวดล้อมของเธอก็มีความเสี่ยงในแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งกับยาบ้าบ้างน้อยลง

7. อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์รายกรณีแนวโน้มพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า โดยภาพรวม พบว่า ผู้เรียนที่เป็นกรณีศึกษาไม่ได้มีแนวโน้มพฤติกรรมที่จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า และสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงตามทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา เช่น มีชุมชนติดกับประเทศเพื่อนบ้านและเป็นพื้นที่ระบาดของยาเสพติด คนในสังคมรอบตัวของผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องกับยาบ้าอยู่ ผู้เรียนก็ยังคงมีแนวโน้มพฤติกรรมที่จะเกี่ยวข้องกับยาบ้าอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพรรณ จูเจริญ (2554) พบว่า จากการทำงานติดตามเด็กติดยาบ้าในชุมชนกองขยะหนองแขม กรุงเทพมหานคร เด็กกลุ่มนี้มีลักษณะครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการในทุกด้าน เช่น สิ่งแวดล้อมภายในบ้านและบริเวณชุมชนไม่สะอาด พ่อแม่ เพื่อนบ้านมีการทะเลาะวิวาท ใช้ภาษาหยาบคายเป็นประจำ ครอบครัวมีการใช้สิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ เหล้า ยาบ้า กัญชา และการพนันให้เด็กเห็นประจำ เมื่อเด็กเติบโตก็มีการใช้สิ่งเสพติดเช่นเดียวกัน ดังนั้นสภาพแวดล้อม ชุมชน และครอบครัว ส่งผลให้การที่เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในเด็กทั้งแง่บวกและแง่ลบ ดังนั้นโรงเรียนและครูมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเด็กและมีความเชื่อมโยงกับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วยกัน

ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะตามความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยได้วิเคราะห์สภาพปัญหา การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียนพื้นที่สูงในโครงการร้อยใจรักซ์ เพื่อการกำหนดสมรรถนะนักเรียนและการจัดการเรียนรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

มีการศึกษาผ่านกรณีศึกษาและปัจจัยความสำเร็จเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงตนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ผลการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีแนวโน้มนวัตกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้า นั้นเกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน เช่น ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สังคม เป็นต้น ดังนั้นครูหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาควรมีความเข้าใจในนักเรียนกลุ่มนี้ เนื่องจากครูเปรียบเสมือนผู้ช่วยเหลือที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการเรียนรู้และพัฒนาความคิดและข้อมูลใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียน

8.2 ผลการศึกษารายกรณีแนวโน้มนวัตกรรมของผู้เรียนที่มีผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับยาบ้าเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ควรมีการร่วมมือกันระหว่าง ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน เช่น ครอบครัวให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สังคมจัดเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ชุมชนจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหายาเสพติด โรงเรียนมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในการป้องกันและรู้จักสารเสพติด เป็นต้น

8.3 การศึกษารายกรณีควรศึกษาต่อเนื่องโดยพบว่าถ้าศึกษาเป็นเวลานานมากเท่าใด ยิ่งได้ผลดีมากเท่านั้น

9. เอกสารอ้างอิง

กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2566). ยาบ้า (Metamphetamine). สืบค้นจาก <https://narcotic.fda.moph.go.th/information-about-drugs/metamphetamine>
 จิรวรรณ มูลศาสตร์. (2545). พฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียนมัธยม: กรณีศึกษาในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งของ จ.อุบลราชธานี. สืบค้นจาก <https://suicide.dmh.go.th/abstract/details.asp?id=606>

- ชนิดา พลานุก, วิไล ชินเวชกิจวานิชย์, สมชาย อีสระวานิชย์ และอนุสรณ์ รังสีโยธิน. (2544). การศึกษาการออกฤทธิ์ของยาบ้าและยาไอ. *วารสารวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์*, 15(2), 95-107.
- บัญชา จำปารักษ์. (2549). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา มนุษย์กับสังคม*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี.
- ประภาพรณ จูเจริญ. (2554). บทบรรณาธิการ ครอบครัวและชุมชนกับการป้องกันสิ่งเสพติด. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 9(1), 5-6.
- พัชชา วงศ์สวรรค์. (2552). *พฤติกรรมและการเสพยาบ้าของวัยรุ่น: การศึกษารายกรณี*. สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Gui_Cou_Psy/Patcha_W.pdf
- พันธุ์ภา กิตติรัตนไพบูลย์. (2542). ยาบ้าและการรักษา. *วารสารสวนปรุง*, 15(12), 37-51.
- พวงทอง ป้องภัย. (2540). *พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น*. ปัตตานี: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนพื้นที่สูง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- Boon, H. J. (2006). *Students at-risk: A bioecological investigation*. [Doctoral dissertation]. James Cook University.
- Bronfenbrenner, U. (1995). Developmental ecology through space and time: A future perspective. In P. Moen, G. H. Elder, & K. Jr. Lüscher (Eds.), *Examining lives in context: Perspectives on the ecology of human development* (pp.619-647). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10176-018>